

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 września 2025 r.

Pozycja 230

POSTANOWIENIE z dnia 10 czerwca 2025 r. Sygn. akt Ts 66/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Świączkowski – przewodniczący
Bartłomiej Sochański – sprawozdawca
Rafał Wojciechowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 7 listopada 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 marca 2022 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił o stwierdzenie, że art. 14 i art. 16 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. 2015 r. poz. 1485, ze zm.) jest niezgodny z art. 7, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 57 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Zakwestionowanym w skardze przepisom skarżący zarzucił naruszenie prawa do pokojowego zgromadzenia, do rozpoznania sprawy przez właściwy sąd w rozsądnym terminie, tak aby w przypadku zgromadzeń publicznych orzeczenie wydane w sprawie zapadło przed terminem zgromadzenia oraz naruszenie jego prawa do rzetelnej procedury sądowej. Zdaniem skarżącego ustawodawca nie wskazał w ustawie – Prawo o zgromadzeniach trybu ustawowego, w jakim powinny być rozpoznane środki odwoławcze od zakazu zgromadzenia wydanego na podstawie art. 14 ustawy, nie wskazał także, w jakim trybie do złożonych środków odwoławczych mają być stosowane przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Postanowieniem z 7 listopada 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 20 listopada 2023 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, stwierdzając, że postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. I Wydział Cywilny z 18 stycznia 2022 r. (sygn. akt [...]), wskazane przez skarżącego jako ostateczne, nie zostało wydane na podstawie kwestionowanych w skardze przepisów, w związku z czym nie spełnia podstawowego wymogu wynikającego z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53

ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Wskazana okoliczność, zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, stała się podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

W zażaleniu z 27 listopada 2023 r. (data nadania) skarżący wniósł o skierowanie przez skład orzekający wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności art. 61 ust. 4 (błędnie oznaczonego jako art. 60 ust. 4) u.o.t.p.TK z art. 190 ust. 5 Konstytucji, a także z art. 45 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5 Konstytucji oraz o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania wniosku. Według skarżącego zgodnie z art. 190 ust. 5 Konstytucji „wszelkie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapadają większością głosów. Konstytucja nie przewiduje w tym zakresie wyjątku” (s. 2 zażalenia). Wydanie przez Trybunał orzeczenia (postanowienia o odmowie nadania skardze dalszego biegu) w składzie jednego sędziego jest więc niezgodne z przywołanym przepisem ustawy zasadniczej.

Skarżący wniósł także o uchylenie zaskarżonego postanowienia i skierowanie skargi do merytorycznego rozpoznania. W złożonym środku odwoławczym podniósł, że w żadnym prawomocnie zakończonym postępowaniu nie przesądzono, że środek odwoławczy strony skierowany do Sądu Okręgowego istotnie zawierał jakikolwiek brak formalny. Skarżący stwierdził, że sąd II instancji, rozpoznając zażalenie na zarządzenie Sądu Okręgowego, nie podzielił jego poglądu o istnieniu braku formalnego. Zdaniem skarżącego sąd II instancji umorzył zaś postępowanie z uwagi na fakt, że wniosek odwoławczy od orzeczenia sądu I instancji dotarł do sądu II instancji w takim terminie, iż toczenie postępowania stało się zbędne – termin zgromadzenia publicznego minął, zanim rozpoznano złożone środki odwoławcze. Skarżący w zażaleniu zwrócił uwagę na to, że „już samo wezwanie do uzupełnienia rzekomego braku formalnego i wyznaczony w nim czas jego uzupełnienia – powodowało, że [s]ąd I instancji nie byłby w stanie procedować w sposób gwarantujący zakończenie postępowania przed [s]ądem I i II instancji przed terminem zgromadzenia” (s. 3 zażalenia). Skarżący, polemizując ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, nazywa chybionym zarzut tego sądu, jakoby wniesiony środek zaskarżenia był objęty brakiem formalnym. W dalszej części zażalenia natomiast przedstawia obszerne wywody dotyczące instytucji doręczenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Odnośnie do żądania skarżącego skierowania przez skład orzekający wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK należy zauważyć, że ani Konstytucja, ani przepisy u.o.t.p.TK nie przewidują takiej formy aktywności procesowej. Nie upoważniają także Trybunału do wszczęcia postępowania *ex officio*. W obowiązującym stanie prawnym z wnioskiem o zbadanie hierarchicznej zgodności aktów prawnych mogą wystąpić do Trybunału wyłącznie podmioty określone w art. 191 ust. 1 pkt 1-5 ustawy zasadniczej. Każdy natomiast, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo na zasadach określonych w u.o.t.p.TK wystąpić do Trybunału ze skargą konstytucyjną (art. 79 ust. 1 Konstytucji). Mając powyższe na względzie Trybunał

stwierdza, że sformułowany przez skarżącego w zażaleniu wniosek nie wywołuje żadnych skutków procesowych (por. postanowienia TK z: 23 października 2023 r., sygn. Ts 6/23, OTK ZU B/2023, poz. 303, 7 marca 2024 r., sygn. Ts 260/22, OTK ZU B/2024, poz. 179 oraz 27 maja 2024 r., sygn. Ts 77/22, OTK ZU B/2024, poz. 200). Jednocześnie należy zauważyć, że z przywołanego przez skarżącego art. 190 ust. 5 Konstytucji nie wynika, iż Trybunał nie może wydawać żadnych orzeczeń w składzie jednoosobowym. Przepis ten wyraża jedynie zasadę podejmowania rozstrzygnięć w sytuacji, w której skład Trybunału jest wieloosobowy. Nie wyklucza jednak, aby przepisy ustawowe (tj. przepisy u.o.t.p.TK), które zgodnie z art. 197 Konstytucji określają między innymi tryb postępowania przed Trybunałem, umożliwiały wydawanie rozstrzygnięć o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w składzie jednego sędziego (zob. postanowienia TK z: 13 marca 2014 r., sygn. Ts 276/13, OTK ZU nr 2/B/2014, poz. 166, 12 marca 2025 r., sygn. Ts 183/22, niepubl. oraz 3 kwietnia 2025 r., sygn. Ts 183/22, niepubl.).

3. Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Skarżący podnosi, że Trybunał w postanowieniu o odmowie błędnie uznał, iż jego odwołanie nie zostało rozpoznane merytorycznie z powodu braków formalnych. Nie zauważa jednak tego, że Sąd Apelacyjny w W. I Wydział Cywilny postanowieniem z 18 stycznia 2022 r. (sygn. akt [...]), które umorzyło postępowanie w sprawie zażalenia na zarządzenie Sądu Okręgowego w W. III Wydział Cywilny z 28 grudnia 2020 r. (sygn. akt [...]) o zwrocie odwołania od zakazu zgromadzenia, nie orzekał ani o prawie do zgromadzenia, ani nie rozpatrywał odwołania od zakazu zgromadzenia wydanego decyzją Prezydenta Miasta W. z 27 grudnia 2020 r. Z przedstawionych dokumentów wynika zaś, że skarżący złożył odwołanie od decyzji Prezydenta Miasta W. do Sądu Okręgowego w W., jednak w określonym prawem terminie nie uzupełnił wskazanych w wezwaniu braków wniosku i to z tego powodu Sąd Okręgowy w W. III Wydział Cywilny zarządzeniem z 28 grudnia 2020 r. zarządził zwrot odwołania od zakazu zgromadzenia.

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że w postanowieniu z 7 listopada 2023 r. prawidłowo odmówił nadania skardze dalszego biegu ze względu na to, iż postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. z 18 stycznia 2022 r., wskazane przez skarżącego jako ostateczne, nie zostało wydane na podstawie kwestionowanych w skardze przepisów, a w związku z tym nie spełniało wymogu wynikającego z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał postanowił jak w sentencji.